

HÖGSKOLAN
DALARNA

UPPSATS

”När man själv rasar, var finns nåden?”

Analys av Stella Björk i Johanna Nilssons
Rebell med frusna fötter i förhållande till den
typiska chick lit-karaktären.

Författare: Erica Engdahl
Handledare: Gunnel Frid
Examinator: Sven Hansell

Högskolan Dalarna
Litteraturvetenskap
Uppsats, 15 hp
Grundnivå 2
VT2010

Abstrakt

Denna uppsats syfte är en tematisk jämförelse mellan Johanna Nilssons *Rebell med frusna fötter* och Helen Fieldings *Bridget Jones's Diary* beträffande huvudkaraktärerna för att komma fram till hur felplacerad Stella Björk skulle vara i en chick lit-berättelse. Jag använder Bridget som representativ för en typisk huvudkaraktär i chick lit då det är vid publiceringen av *Bridget Jones's Diary* forskarna anser att chick lit föddes. Vid en tematisk jämförelse mellan Stella och Bridget där miljö- och karaktärsbeskrivning och även karaktärsutveckling avhandlas blir resultatet att dessa två fiktiva kvinnor är lika på många sätt men det finns skillnader. Karaktärernas komplexitet är en stor skillnad, då Stella är en mer komplex karaktär än Bridget. De funderar mycket båda två men över olika ämnen. En sista stor skillnad är att Bridget tänker på hur hennes egen kropp ser ut medan Stella funderar mer över hur hemska andra människors kroppsliga ideal är.

Nyckelord: chick lit, tematik, relationer, miljö, genre, *Bridget Jones's Diary*, *Rebell med frusna fötter*, karaktärsbeskrivning

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte och frågeställningar	1
Metod och material	2
Viktiga teman i chick lit	3
Stella i jämförelse med Bridget Jones	5
Stella, utbildningen och karriären	7
Stella, männen och kärleken	9
Stella, kroppsuppfattningen och idealen	11
Stella och funderingarna över livet	13
Karaktärsutveckling	16
Resultatdiskussion	19
Sammanfattning	22
Litteraturförteckning	24

Inledning

Vilken sorts kvinnlig karaktär hör hemma i chick lit och vilka skulle vara felplacerade? Genren chick lit är allmänt kopplad till uppfattningen att dessa böcker handlar om tjejer som umgås med sina tjejkompisar, arbetar, festar, oroar sig för sin vikt, shoppar och letar efter den stora kärleken efter ett antal misslyckanden på relationsfronten. Detta är antagligen vad de flesta skulle ge som svar på frågan vad chick lit är för något, för det är så läsarna känner till exempel Bridget Jones och kvinnorna i *Sex and the City*. Suzanne Ferriss och Mallory Young skriver i inledningen till sin *Chick lit: the new women's fiction* att "chick lit began as a British and American phenomenon [...] with Candace Bushnell's *Sex and the City* often considered a second major source along with Bridget Jones" (Ferriss & Young 6). Denna uppfattning blir problematisk angående böcker som vid första anblicken har liknande karaktärer, miljö, handling och teman som i chick lit, men av någon anledning inte definieras som det. Huvudkaraktären är en driven singeltjej och hon bor i en storstad och närmar sig trettio. Hon har en uppsättning nära vänner som hon träffar ofta och pratar mycket med. Hon går på stan och hon festar. Hon funderar mycket på karriären och även på kärleken. Hon blir distraherad från sin vardagliga sysselsättning på grund av en man. Men boken är inte genrebestämd som chick lit. Boken i detta fall heter *Rebell med frusna fötter*. Stella Björk, huvudkaraktären i Johanna Nilssons *Rebell med frusna fötter*, skulle inte riktigt höra hemma i genren. Det är något som skiljer Stella från chick lit-huvudkaraktärerna tillräckligt mycket för att inte definiera boken som chick lit och detta kommer denna uppsats att handla om.

Syfte och frågeställningar

Jag utreder likheter och skillnader genom att göra en tematisk jämförelse mellan karaktärerna i *Rebell med frusna fötter*, främst Stella, och en bok som definieras som chick lit. Mitt val av bok inom genren chick lit är Helen Fieldings *Bridget Jones's Diary* vilken anses vara startskottet för chick lit. Jag vill veta om karaktären Stella skulle vara felplacerad i en chick lit-bok och i så fall varför. Genom det vill jag komma fram till om *Rebell med frusna fötter* kan definieras som chick lit och om inte, varför så är fallet. Jag vill genom min analys belysa hur lite det kan vara som skiljer två böcker åt som inte fått samma genredimension. Därmed visar jag hur svårt det kan vara att genrebestämma specifika böcker och problematiserar var det är gränsen bör dras, beträffande vilka böcker som inkluderas i en genre och vilka som inte platsar.

Min hypotes är att det finns många likheter mellan *Rebell med frusna fötter* och typiska chick lit-böcker. Det handlar ofta om storstadsmiljö, det handlar om en kvinna med ett par bra vänner, hon är runt trettio år, hon har ambitioner, hon festar och går på stan och hon blir distraherad av kärleken. Det finns alltså stora likheter mellan Nilssons bok och Fieldings bok. Jag undersöker vilka skillnaderna är.

Jag avhandlar också huruvida det finns skillnader mellan hur komplexa Bridgets och Stellas karaktärer är beträffande karaktärsutvecklingen. Vilka analyser har mest stöd i böckerna? Är det så att Stellas karaktär är rundare och mer dynamisk och Bridgets karaktär plattare och mer statisk? Finns det argument för andra analyser av deras utveckling? Detta avhandlar jag mer detaljerat i stycket ”Karaktärsutveckling”.

Mina frågeställningar handlar om att besvara vad det är som skiljer *Rebell med frusna fötter* från den typiska chick lit-boken och vilka likheter som finns. Jag jämför Stella Björk med Bridget Jones för att se hur Stella skiljer sig från den typiska chick lit-karaktären och varför. Jag vill mer allmänt problematisera generaliserandet som krävs för att genreddefiniera verk genom att analysera en specifik bok som ligger nära genren chick lit.

Metod och material

Jag gör en tematisk jämförelse mellan Bridget Jones och Stella Björk beträffande miljö- och karaktärsbeskrivning. De teman jag hanterar på djupet är utbildning och karriär, relationer och kärlek, ideal och kroppsuppfattning och även funderingar över livet. Förutom den tematiska jämförelsen går jag också in på karaktärsutvecklingen i dessa böcker. Angående karaktärsutvecklingen så kommer jag att definiera om Stella och Bridget är statiska eller dynamiska karaktärer och om de är runda eller platta. Genom att gå igenom alla teman som anses vara typiska för genren chick lit ett efter ett och utreda hur *Rebell med frusna fötter* behandlar dessa undersöker jag hur hållbar genredefinitionen är i mer specifika fall.

Det finns två böcker jag främst använder mig av beträffande definitionerna av vilka teman som är typiska för chick lit. Dessa titlar är Maria Nilsons *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* och även *Chick Lit – The New Woman's Fiction* med Suzanne Ferriss och Mallory Young som redaktörer. Jag använder mig inte bara men huvudsakligen av introduktionen i Ferriss & Youngs bok för att den är en bra sammanfattning av innehållet i artiklarna i resten av boken och de förhåller sig mer sakliga i introduktionen medan artiklarna innehåller en hel del subjektiva bedömningar som jag ansåg irrelevanta för min uppsats.

Förutom dessa två böcker förhåller jag mig även till annan forskning och det är främst artiklar på ämnet. Jag har inte funnit någonting relevant om *Rebell med frusna fötter* utan materialet jag använder handlar dels om *Bridget Jones's Diary* och dels mer allmänt om genren chick lit.

Vissa avgränsningar har gjorts och det rör klassfrågan när det kommer till männen som Stella och Bridget förälskar sig i och faktumet att dessa män tillhör en annan social grupp än vad de själva gör. Jag ser denna likhet men tar inte upp den mer detaljerat eftersom jag skulle kunna skriva en hel uppsats om ämnet. Vidare har jag bestämt mig för att inte ta upp ämnet barnafödande som annars är vanligt förekommande inom chick lit. Jag går inte in på det i denna uppsats för att det inte händer Bridget Jones och inte heller Stella Björk. Jag gör en avgränsning beträffande vilken genre *Rebell med frusna fötter* skulle kunna definieras som, det kommer jag inte att ge mig i kast att försöka svara på. Anledningen till det är att det är ett ämne som skulle kunna fylla ytterligare en hel C-uppsats. Det är en möjlig ingång för någon annan som vill diskutera *Rebell med frusna fötter*. Jag begränsar mig också till att genom min specifika analys belysa just hur svårt det kan vara att genrebestämma specifika böcker men går inte in mer på just problematiken kring genredimensioner i allmänhet.

Jag börjar med att räkna upp de teman som är vanligast förekommande i chick lit och samtidigt knyta an till forskningen och till jämförelsen mellan Stella och Bridget i "Viktiga teman i chick lit", vidare går jag igenom tema efter tema mer detaljerat och till sist avhandlar jag karaktärsutveckling innan resultatdiskussionen.

Viktiga teman i chick lit

Mariah Larsson konstaterar i sin artikel "Samtiden i en skrattspegel" att "chick lit-böckerna skulle kunna handla om vilken vanlig tjej som helst. Möjligen med lite mer pengar, lite roligare vänner, lite mer pikanta äventyr men i grund och botten är chick lit-hjältinnan en helt vanlig kvinna" (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 331). Ett antal teman är särskilt viktiga för genren. Maria Nilsons kapitelnamn under delen "Tematiska Nedslag" i *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* är en bra summering av vilka teman som är de vanligast förekommande när det finns namn som "Att hitta den rätte", "Vägen till mig själv", "Sex och samlevnad", "På jobbet", "Två blir tre och fler" och det sista kapitlet som heter "Men män då?". Nilson definierar chick lit som romaner med humoristisk ton som handlar om kvinnor i storstadsmiljö som är runt 30 år och som letar efter den stora kärleken men som under tiden roar sig tillsammans med sina väninnor (Nilson 11).

Humor är en viktig skillnad mellan chick lit och *Rebell med frusna fötter*. Det handlar inte om att humor saknas i en av dem utan att det är olika slags humor som finns i de båda berättelserna. Sarah Gamble konstaterar i sin artikel "Growing Up Single: The Postfeminist Novel" att Bridget är en parodi på den moderna unga kvinnan och att "you're meant to laugh at Bridget Jones, not with her" (Gamble 66). Överlag är humorn i chick lit parodierande och det är meningen att läsaren ska skratta åt den klantiga karaktären. Ferriss & Young kallar karaktärer som Bridget för "not perfect but flawed, eliciting readers' compassion and identification simultaneously" (Ferriss & Young 3-4).

Att finna kärleken är ett mycket viktigt tema i chick lit-romanerna. I varenda bok inom genren letar karaktärerna efter kärleken eller har hittat den men befinner sig i en problematisk situation. "Att bli två är något att drömma om, men samtidigt finns det [...] en medvetenhet i romanerna om att det inte är så lätt att leva i ett förhållande" (Nilson 73) konstaterar Maria Nilson beträffande jakten på den rätte. Vännerna har inte sällan lika svårt med förhållanden som huvudkaraktären har. Chick lit försöker porträttera huvudkaraktärerna som starka feminister som klarar sig själv och samtidigt är det slutgiltiga och viktigaste målet i böckerna äktenskap med en bra man. Mannen får gärna vara rik också.

Vidare är ett centralt tema kroppsuppfattning och idealen som omger det. I många fall innehåller böckerna mycket konsumtion; ett exempel är shopping. I sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* konstaterar Maria Nilson att konsumtion är ett viktigt tema "[...] och kritiken av genren tar gärna fasta på detta [...]" (Nilson 110) och Mariah Larsson sammanfattar i sin artikel "Samtiden i en skrattspegel" att "den [genren] är självironiskt upptagen vid yta, konsumtion, lyxprylar, kläder och mode" (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 328). Ett exempel är hur stor del av serien *Sex and the City* som handlar om att få tag på kläder och skor av rätt märke, att klippas av den rätta frisören, att dricka den rätta champagnen och att vaxas av den rätta vaxaren. Ferriss & Young avhandlar även detta i sin introduktion av *Chick lit: the new women's fiction* genom att konstatera att "chick lit's concern with shopping, fashion and consumerism leads to an arguably obsessive focus on skin-deep beauty. From the moment of Bridget Jones's opening diary entry [...] chick lit has emphasized women's appearance and, more specifically, weight" (Ferriss & Young 11).

Vidare har chick lit-karaktärerna en karriär, och oftast är den inom media. Nilson konstaterar detta i sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism*: "Hon arbetar nästan alltid inom mediebranschen" (Nilson 11). Ferriss & Young avhandlar detta redan på första

sidan av introduktionen i sin *Chick lit: the new women's fiction* (Ferriss & Young 1). Karriär inom media är allmängiltigt nog för att både Nilson och Ferriss & Young ska nämna det på första sidan i sina böcker. Bridget jobbar till exempel inom media. Ett dilemma många chick lit-karaktärer ställs inför är om de ska välja karriär eller äktenskap eller lyckas kombinera de båda. Gamble diskuterar förvirringen som uppstår för karaktärerna angående detta. De strävar efter att vara självständiga och försörja sig själva och samtidigt vill de inget hellre än att gifta sig (Gamble 65). Gamble beskriver hur denna dubbelhet uttrycker sig i chick lit:

The [...] literary genre now widely known as "chicklit" contains many of postfeminism's conventions as well as its problems: most notably, it is similarly concerned with defining the aims and aspirations of the modern young woman who has grown to maturity in a world inescapably influenced by second-wave feminism and who thus sees herself as facing dilemmas which lie outside the experience of previous generations of women. However, she can also be regarded as a lamentable kind of heroine for whom happiness depends upon the most limited and hackneyed of objectives: romantic fulfillment. (Gamble 62-63)

Lauren Adams artikel "Chick Lit and Chick Flicks: Secret Power or Flat Formula?" och Rebecca Vnuks artikel "Hip Lit For Hip Chicks" är båda presentationer av vad chick lit är innehållande läsvärda böcker och sevärda filmer. Adams och Vnuk tar båda, som så många andra, upp Bridget Jones som startskottet för genren chick lit (Adams 671 och Vnuk 42). En som nämner *Bridget Jones's Diary* som startskottet till genren är Patty Campbell som i sin artikel "The Sand in the Oyster: The Lit of Chick Lit" presenterar chick lit för en yngre målgrupp. Campbell refererar till *Chick lit: the new women's fiction* av Ferriss & Young, en av de titlar jag använder mig av i denna uppsats. Det gör även Maria Nilson. Ferriss & Young skriver även de om *Bridget Jones's Diary* som genrens början: "When we consider the origins of chick lit, a single urtext clearly presents itself: Helen Fielding's *Bridget Jones's Diary* (1996). The entire chick-lit phenomenon is invariably traced back to this single novel" (Ferriss & Young 4). I *Bridget Jones's Diary* är ett antal centrala chick lit-teman, nämligen karriär, konsumtion, kroppsuppfattning och kärlek, väldigt nära sammanlänkade.

Stella i jämförelse med Bridget Jones

Stella Björk är huvudrollen i Johanna Nilssons *Rebell med frusna fötter*. Hon bor i Stockholm, i ett mycket litet studentrum (Nilsson 15), och pluggar på Handelshögskolan (Nilsson 14).

Olikt de flesta på Handelshögskolan har hon föräldrar som "bara" tillhör medelklassen och är akademiker istället för företagare. Hon vet inte vad hon vill göra med sitt liv utan letar efter en riktning (Nilsson 15). Hon är en grubblare, hon står medvetet utanför den stora massan på Handelshögskolan och observerar dem på avstånd (Nilsson 8).

Vid en jämförelse mellan Stella och Bridget Jones märks likheter som att de båda bor i storstadsmiljö och de är i ungefär samma ålder; Bridget är några år äldre än Stella. Ingen av dem har ett stadigt förhållande; Bridget har i varje fall inget i *Bridget Jones's Diary*. De har båda liknande uppsättning vänner, en kille och två tjejer. Bridget har Sharon, Jude och Tom och Stella har Ida, Karolina och Joakim. Bridget har jobb men tänker inte mycket på att hitta rätt jobb eller avancera där hon är (Ferriss 76) utan kroppen och kärleken är viktigare, även om hon i *Bridget Jones's Diary* säger att hon är singel frivilligt och satsar på karriären.

En stor skillnad mellan Bridget och Stella är att Stella medvetet ställer sig utanför och betraktar gruppen (Nilsson 8) medan Bridget strävar efter att uppnå idealen och få tillhöra gruppen (Ferriss 82). Hon vill vara som de andra (Fielding 256), medan Stella vill hitta sin egen väg och göra det som får henne att må bra (Nilsson 193). Hon vill uppnå andra saker än att bli smal, ha mycket pengar och hitta en man. Att huvudkaraktärerna känner sig som en bluff och som att de inte hör hemma är något som är mycket vanligt förekommande i chick lit (Nilson 107-108) och det finns stora likheter mellan Stella Björk och Bridget Jones även här. Bridget får gång på gång arbeten där hon bluffar sig fram (Nilson 108) eftersom hon inte har kompetens för tjänsterna egentligen. Stella har tidigare studerat teologi i Uppsala och läser på Handelshögskolan i Stockholm (Nilsson 15) då hon inte kommit på vad hon vill göra i livet (Nilsson 79).

Beträffande Bridget är många aspekter av hennes liv sammankopplade. Hon tycker att karriären är misslyckad för att hon är tjock, hon har ingen man för att hon är tjock och detta leder till att hon konsumerar för att må bättre, allt på grund av dåligt självförtroende (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 333). Då hennes konsumtion oftast är av alkohol, cigaretter och mat (Ferriss 73) får hon ångest över att det gör henne tjockare och bara spär på hennes problem. Hennes slutsats blir att om hon vore smalare skulle både kärlek och karriären ordna sig (Fielding 181). När hon når sin uppsatta idealvikt tycker hennes vänner att hon ser sliten ut (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 332). Sarah Gamble kallar i sin artikel "Growing Up Single: The Postfeminist Novel" Bridget för en parodi på den moderna postfeministiska kvinnan (Gamble 63) och meningen är att läsaren ska bli underhållen och skratta åt henne.

Vid en tolkning av *Rebell med frusna fötter* går det att skönja humor men den är mycket mer diskret än i chick lit och hittas mer i undertexten även om den till viss del innehåller parodier. Ett exempel på parodi i *Rebell med frusna fötter* är mediehysterin runt belägringen av skolan i slutet av boken, då plötsligt ett antal kända medieprofiler talar in meddelanden på Stellas telefonsvarare för att hon blivit intressant (Nilsson 230). Det finns flera exempel på parodierande humor i *Rebell med frusna fötter* än just mediehysterin. Stellas observationer från läktaren i föreläsningssalen (Nilsson 8) och en lunch på skolan (Nilsson 21-22) beskriver Handelsstudenterna som flockdjur. Vänstermänniskorna beskrivs på ett liknande sätt på Valborgsfesten (Nilsson 186-188).

Maria Nilson skriver i sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism*: ”Att hitta sig själv innebär ofta ett slut på singelskapet i chick lit, men det är viktigt att komma ihåg att det är två skilda saker. Hjältinnan mognar och hittar rätt i livet, vilket är steg 1 och först då kan hon hitta kärleken, vilket är steg 2” (Nilson 71) och detta är en skillnad mellan Stella och Bridget. Bridget vill förbättra sig själv men anledningen till varför hon gör det är för att få en pojkvän (Fielding 2). Stella prioriterar inte männen lika högt. Maria Nilson skriver att ”de flesta chick lit-romaner slutar med att hjälten får hjältinnan. Efter många om och men har hjältinnan äntligen hittat den rätte, fått ordning på sin karriär och kanske till och med rätt ut sina trassliga familjerelationer” (Nilson 115). Att hitta den rätte, få ordning på karriären och reda upp sina familjerelationer är målen i chick lit-romanerna, ofta prioriterade i den ordningen. Stella finner det inte lika viktigt att hitta den rätte som att hitta sig själv och göra något i livet som betyder någonting.

Stella, utbildningen och karriären

”På Handelshögskolan var det viktigt att man var lycklig och lyckad redan från början. Där fanns inget utrymme eller intresse för dem som krälade omkring på själens botten” (Nilsson 14). ”Östermalmsflocken” kallar Stella de studenter på Handelshögskolan som är rikast, ser snyggast ut, handlar med aktier, viftar med sina kreditkort och redan har fått praktikplatser på några av världens mest prestigefyllda konsultföretag. När Karolina frågar Stella om skillnaden mellan studenterna på Handelshögskolan och studenterna på Teologen i Uppsala svarar Stella ”Här är de flesta som en rak motorväg. På Teologen var människorna mer som ett nät av stigar. Jag vet inte om det ena är bättre än det andra. Självt är jag nog fortfarande som ett nät av stigar.” (Nilsson 15)

Bridget Jones har en universitetsutbildning bakom sig men den är inte i närheten av lika prestigefylld som Handelshögskolan (Fielding 166). Hon har ett jobb som hon kan försörja sig själv på och på så vis kan hon stå på egna ben även om hon inte verkar vilja vara kapabel till det (Gamble 63). Beträffande Stellas framtidsambitioner går hon visserligen på Handelshögskolan men hon är inte säker på varför. Det närmsta hon kommer ett svar är, dels att hon kommer fram till att hon inte vill bli konsult (Nilsson 23) och att hon senare inser att hennes arbete ska röra både Gud och Mammon (Nilsson 79). Kommer man inte på vad man vill göra är det i varje fall bra att lyckas inse vad man inte vill göra tycks Stella anse. Hon funderar mycket på olika typer av yrken och på jämställdhet. När hon intervjuar en bankdirektör frågar hon hur det kommer sig att han inte är kvinna (Nilsson 93). Det är Stella som myntar termen 5xM-are, vilket betyder Mulliga Medelålders Män Med Makt (Nilsson 94). Denna term sprider sig sedan på Handelshögskolan och även utanför (Nilsson 201). Ibland tar hon sina studier på Handelshögskolan som ett beteendevetenskapligt experiment och observerar och drar slutsatser om ”östermalmsflocken”.

Medan jag gick tänkte jag att jag kanske skulle ta jobb som bankdirektör när jag gått klart Handels. Det skulle vara häftigt att bli Sveriges första spinkiga kvinnliga bankdirektör under trettio. Min första åtgärd skulle i så fall vara att se över lönerna och korrigera felaktigheterna. Min andra åtgärd skulle vara att utse mormor till bankens skyddshelgon. Min tredje åtgärd skulle vara att avgå och ge mig själv en grotesk fallskärm, bara för att bevisa att kvinnor också kan vara riktigt äckliga maktsvin. Sedan skulle jag dela fallskärmen på mitten och ge den ena halvan till landets kvinnojourer och den andra till landets mansjourer. (Nilsson 24)

Även om Stella har svårt att komma fram till vad hon vill arbeta med lyckas hon komma till insikter om karriären och ambitionerna. Hon lyckas påverka situationen lite då hennes projekt FAA (Nilsson 44-45), vilket hon genomför tillsammans med Karolina och Joakim och som började som ett skämt, spårar ur och blir en motståndsrörelse som ockuperar Handelshögskolan (Nilsson 226). Det slutar med att Stella får fly från pressen (Nilsson 230), rektorn på skolan (Nilsson 227) och skolans tidningsredaktör (Nilsson 228). Istället för att jobba med media är Stella jagad av medieuppbådet. Hade hon varit den som jagat hade hon varit mer som en karaktär i chick lit (Ferriss & Young 1).

Stella, männen och kärleken

”Chick lit skildrar oftast vita, heterosexuella medelklasskvinnor som letar efter en man och som vill leva i ett förhållande” (Nilson 96) konstaterar Maria Nilson om chick lit. Både Stella och Bridget förälskar sig men angående viljan att vara i ett förhållande finns en skillnad. Som singel vill Bridget inget hellre än att hitta en pojkvän medan Stella är osäker. Situationen att Stella går på Handelshögskolan och blir kär i en östermalmsunge kan man lätt jämföra med att Bridget blir hopfäst med Mark Darcy och sedan blir förälskad i honom (Ferriss 73). I båda fallen blir de förälskade i män som tillhör en annan social grupp, en krets som man inte riktigt vet om man vill tillhöra eller inte. Stella vill få Lukas att lämna sina östermalmsflockvärderingar bakom sig medan Bridget snarare gör allt för att få tillhöra samma krets som Mark.

Bridget hånar Mark (Ferriss 73) och hans snobbkollegor i *Bridget Jones's Diary* och Stella hånar ”östermalmsflocken” tillsammans med sina vänner (Nilsson 32). Hon hånar dock inte Lukas även om han bor på Östermalm och, precis som alla andra i ”östermalmsflocken”, har oerhört rika föräldrar som är viktiga inom affärlivet och har stora förhoppningar om honom. ”Spanet hette Lukas af Malmer och han var mörk och vältränad, hade vackra ögon och händer, verkade skärpt, ödmjuk och rolig och varken särskilt Saltsjöbadig eller glinig av sig. Så jag bestämde mig för att spana vidare” (Nilsson 33). Anledningen till att hon börjar spana på honom är för att hon ser saker som får henne att tro att han inte är som de andra och att hon vill lära känna honom. Hon ägnar mycket tid åt att tänka på honom vilket distraherar henne från studierna (Nilsson 50), precis som de tjejer i chick lit som blir distraherade från jobbet för att de tänker på en kille. Ett exempel är Bridgets mailflirtande med Daniel Cleaver på arbetsplatsen (Ferriss 74).

För att spana vidare på Lukas anmäler sig Stella som ambassadör för Handelshögskolan just för att Lukas också gör det (Nilsson 33). De inleder någonting när han till viss del vågar bryta sig loss från östermalmsflocken. De tar till exempel sig upp på Handelshögskolans tak en natt (Nilsson 106-107). Deras relation är kort och fylld av problem. Den tar slut när hon ringer honom och han är otrevlig över telefon och faller tillbaka i sina ”östermalmsflockmönster” (Nilsson 139-140). Lisbeth Larsson skriver i sin artikel ”Från rådgivare till chick-lit” att ”kvinnan utsätts för en rad prövningar och hinder som visar hennes karaktär och hennes förmåga att känna igen den gode mannen och genomskåda den onde” (Larsson ”Från rådgivare till chick-lit” 82). Detta misslyckas Stella helt uppenbarligen

med då hon tror att Lukas är annorlunda men det visar sig att han inte är redo att bryta sig loss från sina ”östermalmsflockmönster”. Här kan det alltså konstateras att Stella har precis samma problem som vilken chick lit-karaktär som helst.

Bridget flirtar och inleder något kortvarigt med Daniel Cleaver och sedan förälskar hon sig i Mark Darcy. Stella inleder först något kort med Lukas af Malmer och träffar sedan uteliggaren Finn som hon också har någonting tillsammans med (Nilsson 210) under sina tre dagar som uteliggare (Nilsson 219). Maria Nilson skriver i sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism*, precis som Suzanne Ferriss och Mallory Young gör i sin *Chick lit: the new women's fiction*, att det är okej för chick lit-huvudkaraktären att ha relationer med ”fel män” och ha ”sex även om hon inte träffat den rätte” (Nilson 85). Hon konstaterar i slutet av historien: ”Jag tänkte att jag älskade dem båda och att det kunde bli komplicerat. Men jag visste ju sedan tidigare att livet inte var ett okomplicerat projekt” (Nilsson 232). Maria Nilson konstaterar att det krävs mod för att satsa på ett förhållande och verkligen lyckas bli lycklig tillsammans med den rätte (Nilson 66) och Stella börjar förstå det på riktigt i slutet av *Rebell med frusna fötter*. Hon förstår att livet inte är så lätt alltid. Magnus Eriksson konstaterar i sin artikel ”Den moraliska motbilden – Om kärlek och musik hos Jackie Collins” något som stämmer kusligt bra in på Stella: ”Djävrt bemästrar hon de flesta faror, till dess hon träffar sin stora kärlek. Då blir hon skyddslös” (Eriksson 27)¹. Det är så ensam Stella känner sig när Lukas sviker henne till förmån för Manne Bauer och hans sedan tidigare planerade framtid med framgångar och pengar (Nilsson 139-140). Bridget använder sig av tekniken att få det att verka som att hon ”djävrt bemästrar de flesta faror” tills hon träffat ”sin stora kärlek” då hon visar sitt rätta jag; att hon är virrig och inte kan ta hand om sig själv (Marsh 52). När jag påstår att hon inte kan ta hand om sig själv hänvisar jag till att hon dels bantar ner sig till att, enligt hennes vänner, se sliten ut (Larsson ”Samtiden i en skrattspegel” 332). Hon överreagerar även mycket när det kommer till relationer och tillbringar därför mer tid med att må dåligt än vad hon egentligen hade behövt (Gamble 63).

Kelly A. Marsh kallar i sin artikel ”Contextualizing Bridget Jones” henne en ”hapless comic heroine” där ”hapless” betyder att Marsh menar att Bridget lockar fram ömkan (Marsh

¹ Jag går inte djupare in på termen tantsnusk än genom att referera till Erikssons artikel om Jackie Collins men tantsnusk är en föregångare till chick lit och, som Michail Bachtin säger; ”[g]enren återföds och förnyas i varje skede av litteraturens utveckling [...]. En genre lever i det närvarande men *minns* alltid sitt förflutna, sin början” (Öhman 189). Lisbeth Larsson konstaterar i sin artikel ”Från Rådgivare till Chick-lit” att ”de här hjältinnorna är inte några seriösa och djupsinniga individer. De är ytliga och gillar att vara det. På så sätt är chick-lit-hjältinnan lik tantsnusk-hjältinnan” (Larsson ”Från Rådgivare till Chick-lit” 84).

52). Hon är självständig utan att nödvändigtvis vilja vara det och hennes stora slutmål i livet är att gifta sig (Gamble 63). "Second-wave feminism may have given women more choices [...] but it has not altered a romantic ideology which accords them value only through reference to men" (Gamble 65). Vidare kallar Gamble, som jag gick in på under tidigare stycken, Bridget för en "lamentable kind of heroine for whom happiness depends upon the most limited [...] of objectives: romantic fulfillment" (Gamble 63). Hon konstaterar alltså att Bridgets syn på att vara lycklig är att ha en pojkvän. "She remains haunted by the fear of 'dying alone and being found three weeks later half-eaten by an Alsatian' (20)" (Gamble 63).

Vikten av relationer är sammanfattningsvis ett ämne både Stella och Bridget ägnar mycket tid åt att begrunda. Stella funderar över sina relationer med människorna i hennes närhet. Att hitta en man verkar inte vara något som hon strävar efter, undantaget är när hon blir intresserad av Lukas. Hon strävar inte efter att hitta en pojkvän förrän hon hittat en som skulle kunna vara intressant. Bridgets värld är däremot centrerad kring att hitta en pojkvän även när det inte finns någon kandidat till detta i hennes liv. Hon vill förbättra sig, främst kroppsligen, för att hitta någon.

Stella, kroppsuppfattningen och idealen

Stellas kroppsuppfattning får läsaren inte veta mycket om och detta ger intrycket att hon inte bryr sig så mycket om sin kropp. Läsaren får veta att hon är mycket smal (Nilsson 119). Hon testar att vara uteliggare vilket slutar med att hon fort blir tillräckligt utmärglad för att hamna på sjukhuset med dropp. "Tre nätter som uteliggare. Mer orkade jag inte. Mer borde ingen behöva orka." (Nilsson 219). Väldigt få av hennes tankar kretsar kring hennes egen kropp, hur den ser ut och vad det skulle kunna göra för henne, som tankarna ofta gör för Bridget. Stéphanie Genz konstaterar i sin artikel "Singled Out: Postfeminism's 'New Woman' and the Dilemma of Having It All" att Bridget är förstörd av kronisk dysmorfofobi (Genz 103), vilket syftar till en besatthet av en fysisk defekt som antingen är minimal eller direkt inbillad. När Bridget får kritik av sina vänner för att hon ser sliten ut när hon är glad för att hon till slut uppnått sin idealvikt (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 332) har Stella istället ett förflutet som anorektiker och har till och med varit inlagd på ätstörningsklinik i tonåren (Nilsson 19).

En aspekt jag väljer att diskutera under denna rubrik är Stellas syn på andras utseende då det är väldigt relevant för berättelsen. Hon ägnar mycket tid åt att betrakta sina medstudenter på Handelshögskolan från längst upp på läktaren och dömer dem efter deras

kläder och utseende. Tommy är en karaktär som beskrivs väldigt noga av Stella till exempel när han sitter i Börsrummet och följer sina aktier (Nilsson 62) som en typisk deltagare i "östermalmsflocken". Han slutar sedan med aktierna efter att flickvännen gjort slut och skaffar sig plötsligt vänsterideal istället (Nilsson 183). Tommy är ett exempel på en karaktär som går slaviskt efter principen att utseende köper inträde till gänget (Nilsson 183), oavsett vilket gäng det gäller (Nilsson 185). Ser man ut som dem får man vara med.

Även på Valborgsfesten i kollektivet betraktar Stella vänstermänniskorna och lokalen väldigt ingående. "I ett hörn låg några Fjällrävenryggsäckar och skräpade tillsammans med två hoprullade röda flaggor. En tjej gled genast fram till Tommy och gav honom en kram. Mörk snagg. Osminkad. Klädd i rödrutig flanellskjorta, 70-talsjeans och randiga raggsockor. Kring halsen ett hemmatillverkat halsband av olikfärgade plastpärlor" (Nilsson 186). Hennes vän Ida, som hon råkar bokstavligen springa in i när det är ett Reclaim the Streets i stan, blir också väldigt noga beskriven av Stella som en typisk ung vänstertjej som är arg, klär sig punkigt, har ett problemfyllt förflutet och en dysfunktionell familj (Nilsson 114). I *Rebell med frusna fötter* hör det till vänsterpaketet att man är arg och att man har en svår barndom bakom sig. Det blir åt vänster Tommy och även Angelica, en annan typisk deltagare i "östermalmsflocken", söker sig när de blir desillusionerade och börjar misstro idén att pengar kan göra dem lyckliga (Nilsson 125).

Angående kroppsuppfattning, stereotyper och skönhetsideal hävdar jag att *Rebell med frusna fötter* är lika generaliserande som böcker som kallas chick lit. Den stora skillnaden är att inom chick lit håller sig oftast huvudpersonen till de ideal som anses vara de rätta. Och även om hon inte gör det i början av berättelsen är det ändå dit hon strävar efter att nå till slut. Carrie i *Sex and the City* behöver ha de rätta skorna och Bridget vill nå den rätta vikten. Dessa ideal bekräftas i mycket stor del av Stella i *Rebell med frusna fötter* till exempel när hon är och simmar med Joakim. Hon hör ett par tjejer prata i omklädningsrummet, "Gud alltså, vad jag är tjock, kolla magen, sa en tjej och nöp i sitt knappt existerande hull framför ögonen på sina lika spinkiga kompisar" (Nilsson 170), och blir förfärad av det. Efteråt berättar hon om det för Joakim och konstaterar: "Ibland känns det som om det håller på att gå åt helvete med hela mänskligheten" (Nilsson 171).

Stella står utanför normen på Handelshögskolan genom att inte vara en von eller af, hon har inte de rätta märkeskläderna, bor inte på Strandvägen och har inte rika föräldrar. Men hon bekräftar att det är dessa ideal som är framgångsrika genom att ägna mycket tid åt att

klaga på dem med sina vänner. Oberoende av om hon är avundsjuk har hon sin roll i att cementera idealen då hon klagat på dem och hånat folk som oavkortat vill följa dem utan att tänka själva. Genom att erkänna att "östermalmsflocken" är framgångsrik och att bli kär i en av dem bekräftar hon alltså de idealen och de målen även om hon klagat, hånat och vid första anblicken kanske verkar tycka att de är fruktansvärda allihop.

Faktumet att idealet är att vara rik och snygg stämmer bra överens med normerna inom chick lit då dessa romaner inte sällan betonar att idealen går att uppnå genom att handla rätt saker. Det kommer som sagt Maria Nilsson fram till i sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* (Nilsson 110). Stella kritiserar just hur "östermalmsflocken" ägnar sig åt konsumtion bara för att de kan när de går på restaurang och beställer dyra champagneflaskor för skojs skull och använder sina kreditkort till höger och vänster (Nilsson 139-140). I artikeln "Mothers of Chick Lit? Women Writers, Readers, and Literary History" skriver Juliette Wells om chick lit-huvudkaraktärens utseende:

With beauty, chick-lit writers must toe a fine line. If the heroine is too stunning, readers may resent her; if she is too ordinary looking (let alone unattractive), she gives readers nothing to admire. If she is utterly obsessed with her looks, she risks turning off readers, although the immense popularity of Bridget Jones demonstrates the comic and satiric potential of excessive preoccupation with weight gain and appearance. (Ferriss & Young 59).

Jag finner det spännande att en genre har så stark betoning på utseende när det handlar om litteratur och läsarna själva får föreställa sig hur karaktärerna ser ut. Kroppsliga ideal och hur karaktären tänker kring dessa är ett viktigt tema i både *Rebell med frusna fötter* och *Bridget Jones's Diary* och det orsakar ångest för både Bridget och Stella även om Stellas ångest mest gäller andras ideal. Stella lyssnar och observerar mycket och berättelsen handlar om hennes funderingar över detta.

Stella och funderingarna över livet

"När man själv rasar, var finns nåden? [...] Det var våren. Med den kom alltid deppigheten. Ljuset var obarmhärtigt. Jag kände mig skyddslös och naken och ville bara gråta" (Nilsson 68). Så går Stellas tankar ofta när hon sitter på läktaren och ska lyssna på föreläsning i skolan. Stella är medveten om sig själv och vad hon gör och funderar mycket över det (Nilsson 86).

Bridgets tankar kretsar väldigt ofta kring hennes uppfattning om sin kropp; en uppfattning som sällan stämmer särskilt bra överens med verkligheten. Stella däremot tänker mer på framtiden, vad som är viktigt i livet, hur man är en god människa och liknande utmaningar. Maria Nilson skriver i sin bok *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* att ”innan kärleken kan infinna sig måste hjältinnan alltså finna sig själv” (Nilson 73). Detta verkar Bridget ha missuppfattat, då inte särskilt mycket av hennes tankar upptas av mer existentiella frågor utan bara fylls av män och att gå ner i vikt. Detta tar Kelly A. Marsh upp i sin artikel ”Contextualizing Bridget Jones” och hon hävdar att det är ett av Bridgets många mål i livet att hitta en pojkvän (Marsh 66). Jag anser att det får Bridget att låta driftigare än vad hon är då Bridgets livsmål mer är delsträckor på vägen till slutmålet: att nå idealvikten och ha en trevlig pojkvän. Stéphanie Genz tar upp detta och refererar till *Bridget Jones’s Diary* där Bridget lovar sig själv att hon inte ska ”sulk about having no boyfriend, but develop inner poise and authority and sense of self as woman of substance, complete without boyfriend, as best way to obtain boyfriend” (Genz 109).

Mycket av Stellas funderingar över livet handlar alltså om karriären och vad hon bör göra med sitt liv för att få det att betyda något (Nilsson 134). Hon har testat att plugga teologi i Uppsala och går nu alltså på Handelshögskolan (Nilsson 15). När hon av rektorn på en gymnasieskola får frågan vad hon vill bli säger hon att det förmodligen kommer att ha med både Gud och Mammon att göra (Nilsson 79). Att fundera över sina prioriteringar i livet är som sagt ofta förekommande i *Rebell med frusna fötter*, inte bara hos Stella utan även hos hennes vän Karolina Valentin. Det är just Karolina som ställer frågan ”Vem köper makten av regeringen?” (Nilsson 7) till en minister som kommer och gästföreläser på Handelshögskolan och Stella blir då intresserad av att lära känna henne bättre (Nilsson 9). Kritiken mot hur samhället fungerar, och vad som är värt att sträva mot har Stella och Karolina gemensamt (Nilsson 19-20). Karolina har en mer extrem personlighet och vill resa till Mongoliet och rida på stäppen med Brecht i öronen (Nilsson 20) när det inte fungerar mellan henne och hennes kärleksintresse från operan (Nilsson 225). Karolinas mer extrema personlighet går att jämföra med Bridgets vän Sharon som bryter ut i arga, högljudda monologer om ämnen som upprör henne (Fielding 126) och därför kan anses ha en mer extrem läggning än Bridget. Sharon kan brista ut i ”full and splendid auto-rant” då hon är, som Sarah Gamble skriver, den enda identifierade feministen i *Bridget Jones’s Diary*. Kelly A. Marsh konstaterar att Bridget inte har mycket mindre kontroll över sitt liv än vad hennes vänner har, till exempel Magda som

har problem i äktenskapet (Marsh 66) och jag anser att det samma gäller för Stella och hennes vänner. De har lika mycket problem i sina liv allihop.

Stella vill skapa "ett eget sammanhang" (Nilsson 193) att passa in i men hon har svårt att hitta det. Varken på Teologen i Uppsala eller på Handelshögskolan i Stockholm fann hon det (Nilsson 15). Utgår man från vad Lisbeth Larsson skriver i artikeln "Från rådgivare till chick-lit" hävdar jag att Stella passar bättre än Bridget som huvudkaraktär i en chick lit-bok. Stella är starkare i sig själv och kämpar för att få gå sin egen väg fullt ut genom sina projekt och andra planer. Hon vill inte följa samhällets regler för att passa in till skillnad från Bridget som strävar efter att lyckas med det. Larsson skriver "Man skulle kunna kalla det för "feminism light". I chick-lit måste kvinnorna visa att de kan klara sig själva. De måste vara frigjorda, emanciperade, rationella *och* romantiska" (Larsson "Från rådgivare till chick-lit" 85). Det är att vara romantisk som Stella inte riktigt klarar då hon inte ger sig hän åt Lukas utan kräver engagemang från honom; något som han inte klarar att leva upp till (Nilsson 139-140). Bridget vill däremot visa att hon är en självständig kvinna för att få en pojkvän (Genz 109). Stella försöker inte passa in i gruppen på Handelshögskolan men hon har svårt att hitta någon annanstans att passa in medan Bridget verkligen försöker passa in i gruppen tillsammans med Mark och hans bekanta men inte riktigt lyckas med det.

I Ferriss & Young skriver Cris Mazza, i artikeln "Who's Laughing Now? A Short History of Chick Lit and the Perversion of a Genre" som i övrigt mest innehöll subjektiva åsikter, att "chick-lit books are entertaining, interesting and many women can identify with them" (Ferriss & Young 24). Maria Nilson skriver i sin *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* att böcker inom chick lit "är skrivna för att underhålla och inget annat" (Nilson 155). Nilson skriver dock tidigare i samma bok att "mitt bland humorn och de dråpliga situationerna som hjältinnan ofta hamnar i och mitt ibland sökandet efter den rätte löper ofta en allvarlig underton" (Nilson 74). Detta är utan vidare analys en motsägelse i jämförelse med citatet om att chick lit är till för att underhålla och inget annat (Nilson 155) men jag tolkar det som att Nilson menar att även med allvarligare undertoner är genren till för att underhålla. Min slutsats blir att eftersom chick lit inte är till för att skapa funderingar är detta alltså den största skillnaden mellan chick lit och *Rebell med frusna fötter*. Kanske är det så att det är karaktärernas komplexitet och i vissa fall direkt svartsynthet som gör skillnaden mellan populärlitteratur och den litteratur som blir insläppt i finrummen.

Karaktärsutveckling

Karaktärernas komplexitet är alltså mycket viktigt för min hypotes. Det gör att jag finner det relevant att gå in på karaktärsutvecklingen i dessa böcker, i varje fall när det kommer till Stella och Bridget. Överlag är uppfattningen att en huvudkaraktär är en rund karaktär som inte definieras av bara en egenskap utan är mer komplex och mångbottnad. Det kan vara så att karaktären till och med hycklar och ljuger för sig själv och att läsaren inser det innan karaktären gör det. Bikaraktärerna kan däremot vara platta, definieras av bara en egenskap och finnas till för att vara ett redskap för att huvudkaraktären ska nå sina mål. De existerar ofta som hjälp för huvudkaraktären mer än för sin egen skull.

Efter att ha berört karaktärernas komplexitet och funnit att detta är en viktig skillnad mellan Bridget och Stella vill jag undersöka om det gör Stella och Bridget till runda eller platta karaktärer. Det finns argument för att kalla en karaktär som funderar mycket för platt om det är så att karaktärens tänkande är det stora och enda som definierar henne eller honom. En karaktär som funderar mycket kan lättare anses vara rund men det kräver att karaktären i fråga reagerar olika i olika situationer och inte är förutsägbar på samma sätt som en platt karaktär kan vara. Shlomith Rimmon-Kenan sammanfattar i sin bok *Narrative fiction: Contemporary poetics* att en rund karaktär är en djup och komplex karaktär, medan en platt karaktär ofta kan sammanfattas i en enda mening (Rimmon-Kenan 29-46). Rimmon-Kenan refererar också till E. M. Forster som är upphovsmannen till termerna rund och platt karaktär i sin bok *Aspects of the Novel* som publicerades 1927. Vid genomläsning av Maria Nilsons *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* försökte jag komma fram till om hon använt någon teori om karaktärsutveckling men jag har inte hittat någon. En anledning till detta kan vara att karaktärerna i chick lit är menade att vara ytliga parodier för att läsaren ska få tillfälle att skratta åt dem. Nilson kommer fram till att chick lit är menat som underhållning och då blir karaktärernas komplexitet en sekundär aspekt.

Stella ställs inför många olika utmaningar i *Rebell med frusna fötter* och hennes reaktioner och sätt att handla är varierat. Hon blir stressad, hon blir ledsen, hon blir glad, hon gråter, hon reagerar genom att koncentrera sig på att skapa planer för framtiden för att känna att hon faktiskt gör något med sitt liv (Nilsson 193). Hon funderar på livet, döden, framtiden och vad som är viktigt för henne och hon är ångestfylld. Detta sammanlagt gör att jag definierar Stella som en rund karaktär då hon har djup och komplexitet. Bridget ser jag som mer platt för läsaren skulle kunna summera henne i en enda mening; hon är virrig, tänker

mycket på sin vikt och vill verka framgångsrik och självständig för att få en pojkvän. Hennes reaktioner och handlingar genom berättelsen grundas alla på dessa tre aspekter. Hon har ett antal egenskaper som definierar henne och det innebär att det inte är ett helt tydligt fall av en platt karaktär. Jag anser dock att dessa egenskaper hänger ihop tillräckligt mycket för att porträttera henne som en ensidig kvinna. Virrigheten är till och med något som Bridget själv kommenterar i *Bridget Jones's Diary* då hon anser att förvirring är vad det kostar för att bli en modern kvinna (Genz 109). Jag hävdar alltså, baserat på min läsning av romanen att Bridget är en platt karaktär även om hon är huvudkaraktär.

Samme E. M. Forster myntade uttrycken statisk och dynamisk karaktär i sin *Aspects of the Novel* för att beskriva karaktärers utveckling. Jag använder dessa termer för att beröra Stellas och Bridgets karaktärsutveckling. Jag undersöker huruvida de utvecklas under sina berättelsers gång och därför kan kallas dynamiska eller om de går igenom sina prövningar men kommer ut på andra sidan med liknande egenskaper och därför är mer statiska. Stella råkar ut för underliga händelser genom berättelsen, så många att jag finner att hon borde utvecklas mer än vad hon gör om man jämför mellan början och slutet av boken. Hon blir rånad (Nilsson 193), hon bor på gatan (Nilsson 216), hon hamnar på sjukhuset (Nilsson 218), hon blir sviken av Lukas (Nilsson 157-158), hon sätter igång en rörelse på skolan (Nilsson 44-45) som leder till ett upplopp som är så extremt att media uppmärksammar det (Nilsson 226-230). Stella utvecklas i sin syn på kärlek och sitt sätt att se på framtiden då hon inser på sista sidan i boken att det går att älska två människor samtidigt och att det är ett annat sätt på vilket livet är komplicerat. Det behöver inte bara finnas en stor kärlek utan man kan ha fler.

Stella har samma syn på sin utbildning och hon har samma framtidsambitioner i slutet av boken som hon har i början. Hon tycker lika mycket om sitt utanförskap och hånar "östermalmsflocken" lika mycket. Till viss del kan Stella ses som en dynamisk karaktär. På vissa plan utvecklas hon lite medan hon är kvar på precis samma plats beträffande annat. Belägringen av skolan skrämmer henne för hon är inte van vid uppmärksamhet utan mer att kunna vara osynlig. Det verkar ändå inte som att hon lär sig något av det. Jag anser alltså att Stella är dynamisk för att hon trots allt utvecklas, även om utvecklingen bara är tydlig på vissa punkter. Bridget är statisk och ett typexempel på en karaktär som inte tycks ha tillräckligt med självinsikt för att förstå att hon inte borde banta när hennes vänner säger till henne att hon ser sliten ut. Hon är glad för att till slut ha nått sin målvikt (Larsson "Samtiden i en skrattspegel" 332). Gällande männen klantar hon sig hela tiden, både genom att bli kär i fel män och genom

att göra och säga ogenomtänkta saker när hon verkar ha hittat rätt. Lauren Adams berör detta i sin artikel ”Chick Lit and Chick Flicks: Secret Power or Flat Formula?” och hon kommer fram till att faktumet att Bridget är så klantig och misslyckad är en anledning till varför läsarna tycker så mycket om henne:

By sharing the details of her botched relationships, dead-end job, and failed resolutions to reduce her consumption of alcohol, cigarettes, and calories, she gained our empathy and our trust. Bridget has no more idea than the average middle-school girl how to harness her secret power, but she is a living, messy, sexual being. (Adams 671)

Bridget klantar sig i början av boken och fortsätter med det i slutet och hennes misslyckanden och virrighet är vad Adams hävdar, och vad jag definitivt tror att många tycker, är det som gör att hon får läsarens empati. Jag hävdar att Bridget inte utvecklas märkbart som karaktär och definierar därför henne som statisk. Stéphanie Genz tycker raka motsatsen då hon kallar *Bridget Jones's Diary* en ”bildungsroman of the single girl” i sin artikel ”Singled Out: Postfeminism's 'New Woman' and the Dilemma of Having It All” (Genz 100). Genz definierar Bridget som en dynamisk karaktär genom att använda termen bildungsroman men jag ser alltså inte att det finns grund för observationen Genz gör.

Stella är alltså sammanfattningsvis en rundare och mer dynamisk karaktär medan Bridget är en plattare och mer statisk karaktär. Bridget har dock inte bara en egenskap som definierar henne så det finns argument för att kalla henne rund men jag hävdar att hennes viktigaste egenskaper hänger ihop med varandra tillräckligt mycket för att definiera henne som platt. Det mesta Bridget gör är motiverat av att hon vill ha en pojkvän, och när hon får en handlar det mesta hon gör och funderar över om pojkvännen i fråga. Likadant finns det argument för att kalla Stella för statisk då hon bara utvecklas på vissa plan men inte andra. Jag hävdar dock att hon är en dynamisk karaktär då hon dels faktiskt utvecklas när det kommer till kärleken och insikten om att livet kanske inte är menat att vara lätt. Hon blir även vän med Tommy som brukade vara en del av ”östermalmflocken” och det gör att jag definierar Stella som dynamisk. Karaktärernas komplexitet är alltså en viktig skillnad mellan Stella Björk i Johanna Nilssons *Rebell med frusna fötter* och Bridget i Helen Fieldings *Bridget Jones's Diary*, som representerar den typiska boken i genren chick lit.

Resultatdiskussion

Min analys är gjord genom att gå igenom tema efter tema, jämföra *Rebell med frusna fötter* med *Bridget Jones's Diary* och på så vis komma fram till skillnader och likheter mellan min valda bok och den titel jag använt för att representera begynnelsen av chick lit. Jag väljer teman efter Maria Nilsons lista på centrala teman i *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism* och går därför igenom utbildning, karriär, vännerna, männen och kärlek, ideal och kroppsuppfattning och även funderingar över livet. Jag använder *Rebell med frusna fötter* som min huvudsakliga bok att analysera men förhåller mig till *Bridget Jones's Diary* genom analysen för att komma fram till hur nära Johanna Nilssons bok kommer att kunna definieras som chick lit. Efter att också ha avhandlat karaktärsutveckling är min analys helt klar.

Det är alltså mycket som är likt mellan Stella Björk och Bridget Jones men också en del som skiljer sig åt. De bor båda i storstadsmiljö och de har liknande vänner på så sätt att bägge två har två tjejer och en kille som bästa vänner. De har båda ambitioner beträffande framtiden och karriären men för Bridget är karriären en delsträcka mot att nå det slutgiltiga målet som är att hitta en man. För Stella handlar det mer om att uppnå andra mål. De funderar mycket båda två men över olika ämnen. För Bridget kretsar de mesta av tankarna kring hur tjock hon tycker att hon är och hennes kroppsuppfattning i övrigt, som inte nödvändigtvis stämmer särskilt bra överens med verkligheten. Stella tänker mer på meningen med livet, vad som är viktigt, människorna runt omkring henne och världens orättvisor. Hon reflekterar också mycket över normerna på Handelshögskolan och hur vidriga hon tycker att de är och hon ägnar mycket tid åt att planera projekt som ska få studenterna på Handelshögskolan att inse att det finns annat som är viktigt än aktier. Detta projekt är det som leder till belägringen av skolan och gör Stella till en av de personer som jagas mest av media i hela Stockholm.

Både Bridget och Stella blir kära i män som inte tillhör samma sociala grupp som de själva gör. Bridget hittar advokaten Mark Darcy och Stella hittar ”östermalmsglinet” Lukas af Malmer. Skillnaden här är att Bridget gärna vill tillhöra Marks sociala grupp och gör vad hon kan för att faktiskt göra det. Stella däremot vill absolut inte tillhöra Lukas krets utan försöker snarare få honom att lämna den då hon tycker att östermalmsvärderingarna inte är något som hon själv vill vara en del av. Stella faller för Lukas för att hon inte tror att han är som de andra glinen, utan har någonting som gör att han inte riktigt passar in eller ens riktigt vill passa in.

Forskarna har olika uppfattning om vilken karaktär Bridget representerar. Stéphanie Genz anser i sin artikel att Bridget är både hoppfull och desillusionerad, att hon både firar och

avskyr sitt singelliv samtidigt för att hon dels är feminist och dels inte vill något hellre än att hitta en bra pojkvän och att hon kämpar med sin syn på sin egen kropp (Genz 103). Genz porträtterar här Bridget som en komplex karaktär. I direkt kontrast till att Genz kallar Bridget feminist konstaterar Gamble motsatsen genom att citera Bridget själv "there is nothing so unattractive to a man as strident feminism" (Gamble 64). Lauren Adams beskriver Bridget som mer virrig och klantig med misslyckade förhållanden, jobb utan framtidsutsikter och misslyckade löften om att dra ner på cigaretterna, alkoholen och maten (Adams 671). Adams beskriver alltså henne mer ensidigt som en virrig och misslyckad karaktär. Sarah Gamble går i sin artikel "Growing Up Single: The Postfeminist Novel" så långt som att kalla Bridget för "a parody of the modern postfeminist woman" (Gamble 63). Med vissa undantag är forskarna överens om att Bridget Jones är en karaktär som får vår medkänsla genom att vara så virrig och misslyckad som hon är. Hon väcker mer medkänsla och underhåller läsaren än faktiskt väcker tankar om vad som är viktigt här i livet och hur man prioriterar. Detta gör också henne till en representativ karaktär för genren chick lit då genren, som både Maria Nilson och jag har kommit fram till, är till för att underhålla. Suzanne Ferriss och Mallory Young skriver att genredefinitionen av chick lit grundar sig på "subject matter, character, audience and narrative style" (Ferriss & Young 3). Det innebär ett vardagligt ämne, karaktärer läsaren kan identifiera sig med och en lättillgänglig berättarstil så att läsaren blir underhållen och känner sig trygg. Sarah Gamble kallar genren "mass-produced" (Gamble 62), en term för en publikorienterad genre med syfte att underhålla. Även Ferriss & Young refererar till massproduktion genom att skriva "chick lit has been called a 'commercial tsunami'" och "chick lit is big business" (Ferriss & Young 2).

Det finns flertalet möjligheter till vidare forskning angående Johanna Nilssons *Rebell med frusna fötter*. Jag har stött på ett par frågeställningar under processen vilka jag tror skulle kunna fylla hela uppsatser. Ett exempel på en sådan frågeställning är att diskutera klassfrågan när både Stella och Bridget blir förälskade i män som tillhör en annan social grupp än vad de själva gör. Att förhålla sig till politiska teorier här skulle kunna vara en idé. Vidare finns frågeställningen som skulle kunna ses som en logisk fortsättning på denna uppsats och det handlar om vilken genre *Rebell med frusna fötter* skulle tillhöra om den nu inte kan definieras som chick lit. Målet med min uppsats är att genom en tematisk jämförelse komma fram till resultatet att det finns stora likheter mellan *Rebell med frusna fötter* och genren chick lit men att det också finns så pass betydande skillnader att de diskvalificerar boken från att tillhöra

genren i fråga. Vilken genre den faktiskt tillhör är en fråga som förblir obesvarad och det kan förhoppningsvis motivera till vidare analys. En annan fråga rörande vilken ett nytt uppsatsämne avslöjar sig är Stellas tid på ätstörningsklinik under tonåren och hur den påverkat hur hennes kroppsuppfattning och ideal ser ut när berättelsen äger rum. Genom att använda den öppningen finns det stora möjligheter att avhandla ämnet kroppsuppfattning och trender på djupet på ett annat sätt än vad jag gjort.

Sammanfattningsvis kommer jag fram till att skillnaderna rör ett antal olika områden. Bridget vill passa in i Marks sociala grupp och gör allt för att lyckas med det medan Stella vill passa in någonstans och letar efter denna samhörighet men finner den inte på Handelshögskolan. Bridgets stora mål med livet är att få en pojkvän. När hon är singel tänker hon bara på sätt hon kan förbättra sig själv för att en man ska fatta tycke för henne och när hon väl hittat en så är just denna man det hon tänker absolut mest på. Stellas stora mål handlar mer om att hitta sig själv och komma på vad hon vill göra med sitt liv och blir hon kär är det mer något som dyker upp längst vägen. De blir båda två exakt lika distraherade av att vara förälskade dock, och glömmer bort sina jobb och studier. Något annat som uppfyller Bridgets tankar är hennes uppfattning om den egna kroppen och hennes desperata vilja att gå ner i vikt. Stella däremot funderar mer på kroppsuppfattningen och idealen hos de människor runt omkring henne, läsaren får inte veta mycket mer om hennes egen kropp än att hon är mycket smal och att hon legat på sjukhus på grund av ätstörningar när hon var yngre.

Bridget är en plattare, mer statisk karaktär som definieras av sin virrighet och desperation att gå ner i vikt och hitta en man. Stella är en rundare, mer dynamisk karaktär vars humör och reaktioner varierar och som faktiskt utvecklas genom berättelsen, särskilt i sin syn på kärlek och på hur svårt livet kan vara. Humorn är en annan aspekt där skillnader finns. Humorn i *Bridget Jones's Diary* är av en tydligare karaktär. Chick lit är skriven för att underhålla och Bridget är en parodikaraktär vilken det är meningen att läsaren ska skratta åt. *Rebell med frusna fötter* har en annan slags humor vilken till viss del är parodierande och mestadels finns i undertexten.

Min slutsats är att Stellas karaktär inte skulle fungera särskilt bra som chick lit-huvudkaraktär och det är av ett stort skäl och det är att hon är för komplex för det. Hon är en för rund karaktär och funderar för mycket över mörka och svåra saker. Hon är mer ångestfylld än de flesta huvudkaraktärer inom chick lit. Även hennes ovilja att tillhöra östermalmglinens sociala grupp och foga sig efter deras standard är någonting som får henne att inte riktigt

fungera i en chick lit-bok. Hon trivs helt enkelt för bra med sitt utanförskap och skiljer sig därmed för mycket från karaktärer som Bridget Jones. Det finns, som jag redan konstaterat, många anledningar till varför Stella inte skulle passa som huvudkaraktär i en chick lit-berättelse, till exempel hennes syn på kroppsliga ideal, trender, pengar och kärlek. När Bridget anpassar sig för att Mark eller Daniel ska älska henne kräver Stella mer av Lukas eller Finn som de får svårt att leva upp till. Stella är en mer självständig karaktär. Hon behöver bara lära sig att hitta nåden hos sig själv när hon rasar, för att slippa fundera så mycket och känna ångesten så starkt.

Sammanfattning

Min uppsats är en tematisk jämförelse mellan Stella och Bridget beträffande de vanligast förekommande teman i chick lit; kroppsuppfattning och skönhetsideal, kärlek och hur man hittar den, vännerna, karriär och konsumtion som till exempel shopping. Jag har utrett huvudkaraktären Stella Björk i *Rebell med frusna fötter* och jämfört henne med Bridget Jones och jag kommer fram till att det är mycket som är likt mellan de båda men att det finns få men viktiga skillnader.

Skillnaderna i den tematiska jämförelsen handlar till den största delen om två olika saker och det första gäller kroppsuppfattningen. Läsaren får inte veta några direkta detaljer om Stellas uppfattning om sin egen kropp men hon har starka åsikter om människorna runt omkring henne och deras uppfattning om sina kroppar. Bridget däremot ägnar större delen av sin tid åt att tänka på sin egen kropp och hur den ser ut. En annan stor skillnad i den tematiska jämförelsen handlar om karaktärernas tankar, hur de tänker och vad de tänker på. Stella tillhör den ångestfyllda, mer svartsynta karaktärstypen som funderar mycket över vad allting betyder och vad som är viktigt i livet medan Bridget är den mer ytliga karaktären som mest tänker på hur mycket hon äter och vilken man hon är mest intresserad av. Vidare finns en skillnad som inte rör just Stella och Bridget utan mer handlar om berättelsen och det gäller humor. Humorn är tydlig och direkt i *Bridget Jones's Diary*, det är meningen att läsaren ska skratta åt Bridget. Humorn i *Rebell med frusna fötter* däremot, är mer diskret och hittas i undertexterna på ett annat sätt. Ett exempel är hur Handelshögskolan och människorna där beskrivs. Stellas observationer från läktaren i föreläsningssalen (Nilsson 8) och även en lunch på skolan (Nilsson 21-22) är tillfällen då studenterna beskrivs som flockdjur. Även vänstermänniskorna beskrivs som flockdjur, som till exempel på Valborgsfesten (Nilsson 186-188). Dessa

skillnader gör att Stellas karaktär inte riktigt skulle fungera som huvudkaraktär i en chick lit-berättelse. Hon är för svartsynt.

Förutom den tematiska jämförelsen av miljö- och karaktärsbeskrivningen i dessa två böcker gör jag också en analys av karaktärsutvecklingen. Skillnaden här är en mer närgående analys av faktumet att Stellas tankar är djupare och berör mer existentiella frågor medan Bridgets mest berör hennes utseende och männen i hennes liv. Stella är en rundare och mer dynamisk karaktär medan Bridget är en plattare och mer statisk karaktär. Bridget har sin virrighet, sin besatthet av att nå sin idealvikt och jakten efter en pojkvän som sina definierande egenskaper och det mesta hon gör genom berättelsen grundar sig i dessa tre egenskaper. Stella har däremot starka åsikter och är ångestfylld, hon reagerar olika i liknande situationer, hon blir arg och ledsen och hon blir glad och energisk. Hon är helt enkelt en mer komplex, rundare och mer dynamisk karaktär än Bridget och hade därför antagligen känt sig lika felplacerad i chick lit-genrens ytligare, mer konsumtionsdrivna värld som hon gör på Handelshögskolan där systemet också drivs av konsumtion och makt.

Att definiera en bok enligt genre kräver ett ständigt generaliserande och det gör att vissa verk ofrånkomligt hamnar någon stans mittemellan genrer. Vid en första anblick kan verket ha väldigt mycket gemensamt med genren i fråga. I till exempel *Rebell med frusna fötter* är huvudkaraktärens kön, ålder, storlek på hemort, relationer med vänner, civilstatus med mera fakta som gör att Stella passar in i chick lit-mallen men ändå får verket inte plats i genren. Beträffande karaktärs- och miljöbeskrivningen finns alltså mycket stora likheter. Det är vilken slags humor läsaren får uppleva och hur tydlig den är, hur komplexa karaktärerna är, vilket typ av ämnen som karaktärerna funderar över och även vilka ideal de har kring sina egna och andras kroppar som skiljer *Rebell med frusna fötter* från den typiska chick lit-berättelsen.

Litteraturförteckning

- Adams, Lauren "Chick Lit and Chick Flicks: Secret Power or Flat Formula?" i *The Horn Book Magazine* November/December 2004, s. 669-677.
- Campbell, Patty "The Sand in the Oyster: The Lit of Chick Lit" i *The Horn Book Magazine* Juli/Augusti 2006, s. 487-491.
- Eriksson, Magnus "Den moraliska motbilden – Om kärlek och musik hos Jackie Collins" i *Tidskrift för litteraturvetenskap* nr 2 1991, sid. 17-27.
- Ferriss, Suzanne & Mallory Young (red.), *Chick lit: the new women's fiction*, New York: Routledge, 2006.
- Fielding, Helen, *Bridget Jones's Diary*, London: Picador, 2001.
- Gamble, Sarah "Growing up single: The Postfeminist Novel" i *Studies in the Literary Imagination* 39.2 Höst 2006, s. 61-78.
- Genz, Stephanie "Singled Out: Postfeminism's "New Woman" and the Dilemma of Having It All" i *The Journal of Popular Culture* 43.1 2010, s. 97-119.
- Larsson, Lisbeth "Från rådgivare till chick-lit – Den romantiska berättelsens förändringar" i Stefan Ekman, Mats Malm & Lisbeth Stenberg (red.), *Den litterära textens förändringar: Studier tillägnade Stina Hansson*, Eslöv: Östlings bokförlag Symposion, 2007, s. 80-86.
- Larsson, Mariah "Samtiden i en skrattpiegel: några betraktelser över chick lit" i Birger Hedén, Erik Hedling, Claes-Göran Holmberg, Anders Mortensen och Helena Nilsson (red.), *Teorier om verklig diktning: en festskrift till Per Erik Ljung*, Lund: Absalon, 2008, s. 327-337.
- Marsh, Kelly A. "Contextualizing Bridget Jones" i *College Literature* 31.1 Vinter 2004, s. 52-72.
- Nilsson, Johanna, *Rebell med frusna fötter*, Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2002.
- Nilson, Maria, *Chick Lit – Från glamour till vardagsrealism*, Lund: BTJ förlag, 2008.
- Rimmon-Kenan, Shlomith, *Narrative fiction: Contemporary poetics*, London: Routledge, 2001.
- Vnuk, Rebecca "Hip Lit For Hip Chicks" i *Library Journal* Juli 2005, s. 42-45.
- Öhman, Anders, *Populärlitteratur: de populära genrernas estetik och historia*, Lund: Studentlitteratur, 2002.